

▪ **Logopedas** - (gr. logos – kalba + paide'ia- lavinimas) – pedagogas, logopedijos priemonėmis šalinantis vaikų ir suaugusiųjų kalbos sutrikimus, taikydamas pedagoginio poveikio priemones.

▪ **Je**i vaiko kalba nepakankamai išlavėjusi pagal amžių, sunkiai suprantama aplinkiniams, painioja garsus, netaria kai kurių ar daugelį garsų, “iškraipo” ar sutrumpina žodžius, netaria galūnių, patartina kreiptis į įstaigos logopedą. Tik tuomet galėsite nuraminti savo nuogastavimus ir pasidžiaugti, kad be reikalo nerimaujate, arba, nustačius, kad vaikui reikalinga logopedo pagalba, ji bus suteikta.

- **Vaikų** kalba tikrinama rugsėjo mėnesį, siekiant nustatyti kalbos ir kalbėjimo sutrikimus.
- **Sausio ir gegužės** mėnesiais įvertinama vaikų padaryta pažanga, aptariami ir nustatomi pokyčiai vaikų kalboje.
- **Tėvams**, kurie kreipėsi į įstaigą dėl logopedo pagalbos gavimo, logopedo pagalbos pirmieji žingsniai:
- Pildomas 4 priedas (Sutikimas įvertinti vaiko kalbą Vaiko gerovės komisijoje).
[https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%204%20priedas%202011-09-30-V-1775\(6\).doc](https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%204%20priedas%202011-09-30-V-1775(6).doc)
- 5 priedas (Vaiko gerovės komisijos pažyma dėl specialiųjų ugdymosi poreikių pirminio/pakartotinio įvertinimo).

[https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%205%20priedas%202011-09-30-V-1775\(7\).doc](https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%205%20priedas%202011-09-30-V-1775(7).doc)

- 8 priedas (Pažyma dėl specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos skyrimo).

[https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%208%20priedas%202011-09-30-V-1775\(10\).doc](https://www.logopeduasociacija.lt/images/seni/dokumentai/SU%20skyrimo%208%20priedas%202011-09-30-V-1775(10).doc)

- **Atsižvelgiant** į kalbos sutrikimą bei vaiko amžių, rugsėjo viduryje sudaromas pratybų tvarkaraštis bei ugdymo programos individualiai kiekvienam vaikui.
- **Skiriamų** pratybų skaičius 2 - 3 pratybos per savaitę, trukmė 20 - 30 min. Pratybų intensyvumas, trukmė, turinys priklauso nuo jų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų struktūros, amžiaus, individualių galimybių. Pratybos vyksta logopedo kabinete.
- **Logopedinių pratybų metu:**
 - lavinamas artikuliacinis aparatas;
 - girdimasis suvokimas;
 - ugdomi garsinės analizės ir sintezės pradmenys;
 - tikslinamas garsų tarimas;
 - turtinamas žodynas;
 - ugdoma rišlioji kalba;
 - tikslinami smulkiosios motorikos įgūdžiai. Dirbama su vaikais individualiai ir pogrupiais.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų kalba yra nevienodai išlavėjusi, nes kiekvienas vaikas yra unikalus.

Vaiko kalbos raida:

▪ **Pirmieji metai**

Kūdikio kalbos raidos etapas prasideda **riksmu (verkimu)**.

Po poros mėnesių kūdikis pradeda tarti **gomurinius garsus**. Tai jau vadinamasis **čiauškėjimas**.

Kartu su čiauškėjimu atsiranda vaiko sugebėjimas **mėgdžioti** garsus.

Antrąjį pusmetį pradeda formuotis kalbos supratimas.

Vaiko smegenys intensyviausiai vystosi pirmaisiais - trečiaisiais gyvenimo metais.

▪ **Antrieji metai**

Baigiantis pirmiesiems metas, vaikas supranta apie 30 dažniausiai girdimų žodžių.

Pirmųjų metų gale, antrųjų pradžioje pradeda tarti pirmuosius prasmingus žodžius, garsų junginius. Beprasmiškas čiauškėjimas sparčiai nyksta

Pirmaisiais metais vaiko žodyną sudaro nuo 2 iki 30 žodžių. Tariamų žodžių reikšmės netikslios. Vaikas tuo

pačiu žodžiu gali pavadinti keletą kuo nors panašių daiktų ir tą patį daiktą pavadinti skirtingais žodžiais.

▪ **Tretieji metai**

Trečiaisiais gyvenimo metais tobulėja vaiko kalba. Įprastoje situacijoje supranta prielinksnius, pradeda suprasti visų linksnių klausimus („ant ko tu sėdi?“ , „kuo tu žaidi?“). Dar tęsiasi fiziologinis šveplavimas. Vaikai dar nemoka tarti afrikatų, pučiamųjų ch, h, f, vibrantų r. Kai kurie neištaria minkštųjų k, g, p, b, m, juos keičia atitinkamais minkštais garsais. Dažnai neištaria kietųjų s, z juos keičia minkstosiomis fonemomis. Kietųjų ir minkštųjų garsų š, ž neištaria daugelis trimečių.

Žodynas gausėja labai intensyviai. Trejų metų vaikai žino vidutiniškai 1200-1500 žodžių. Trečiaisiais metais vaikai pasako 4-6 žodžių sakinius

▪ **Ketvirtieji metai**

Baigiasi fiziologinis šveplavimas. Keturių metų vaikai turėtų mokėti tarti garsus, tačiau kartais sudėtingiausios artikuliacijos garsų mokymasis užsitęsia. Vaikai dažnai netaria šnypščiamųjų ir vibrantų, retkarčiais minkština kai kuriuos priebalsius.

Netariamus garsus praleidžia arba keičia kitais.

Žodynas gausėja. Visų vaikų žodyno apimtis skirtinga. Žodžių gausa labai priklauso nuo gyvenimo sąlygų, auklėjimo.

▪ **Penktieji metai**

Vaikų kalba tobulėja. Baigiasi fiziologinė interacija (kartojimas). 4-5 metų vaikai vis daugiau vartoja būdvardžiu, dalyvių. Daugėja žodžių sakiniuose. Vartojamų žodžių reikšmės labai tikslios, bet šio amžiaus ir vyresni vaikai nesupranta daugelio žodžių perkeltinės reikšmės. Penktais metais vaikai kalba gramatiškai gana taisyklingai.

Gerai išplėtotą, taisyklingą vaiko kalbą yra vienas iš svarbiausių veiksnių, nulemiančių pasitikėjimą ir sėkmingą vaiko tobulėjimą.